

Elitplantstationen

– en grund för kvalitetssäkring av hortikulturellt växtmaterial i Sverige

Ett av målen under det internationella växtskyddsåret 2020 är att öka medvetenheten om hur globalisering ökar risken för att sprida växtskadegörare till nya platser. I samband med detta är det högaktuellt att även rikta uppmärksamheten mot att Sverige redan för 35 år sedan insåg risken och byggde upp ett inhemskt E-plantsystem för att förse svensk trädgårdsodling med ett friskt, sortäktat och hårdigt växtmaterial, som stärker svensk konkurrenskraft och säkerställer ett hållbart växtmaterial för hela Sverige.

Kunskapscentrum

Stiftelsen Trädgårdsodlingens Elitplantstation (EPS) tillkom i början av 1980-talet på initiativ av motsvarigheterna till dagens Jordbruksverk, LRF Trädgård och Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

Målet är att stödja, främja och bedriva forskning, utveckling och produktion av ett friskt och sortäktat växtmaterial anpassat till svenskt klimat. EPS är idag navet i ett nätverk, bestående av trädgårdsbranschen, myndigheter och SLU, som tillsammans väljer ut, testar, dokumenterar, producerar och marknadsför ett kvalitetssäkrat växtmaterial till offentliga miljöer och hemträdgårdar, samt yrkesodlare.

EPS har byggt upp en unik kompetens inom vegetativ förökning av ett varierat växtmaterial, som garanterar

En stor del av trädgårdsväxterna i svenska butiker och växterna i Sveriges offentliga planteringar har sitt ursprung i Elitplantstationens material.

odlingssäkerhet för både producenter och växtanvändare av ett friskt, klimatanpassat och genetiskt säkerställt växtmaterial av hög kvalitet för hela landet.

Elitplantstationens vision är att:

- Vidareutveckla Elitplantstationen som ett starkt kompetenscentrum.
- Utveckla ett nationellt och internationellt samarbete inom framtagning av ett väl definierat växtmaterial för hela Sveriges behov med ökad genetisk bredd för att stärka produktionsresultat och konkurrenskraft i yrkesmässig odling såväl i plantskolor som i frukt- och bärproduktion.
- Vara en viktig resurs för den svenska nationella genbanken.
- Medverka till att hålla kulturarvet levande genom att återintroducera äldre sorter som är en viktig del i svensk kulturhistoria.
- Främja användningen av alternativ till invasiva främmande växter.

Elitplantstationen bidrar till att förverkliga de nationella miljömålen genom att:

- Tillhandahålla ett varierat klimatanpassat friskt växtmaterial, som gagnar utvecklingen av hållbara, grönskande tätorter nu och i framtiden, där bland annat klimatanpassningen sker med naturanpassade metoder.
- Öka den biologiska mångfalden och därmed initiera fler pollinatörer i parker, grönområden (50.000 ha) och hemträdgårdar (320.000 ha).
- Främja hälsa och välbefinnande genom att etablera vackra och varierande grönytor i offentliga miljöer och hemträdgårdar.
- Minska behovet av växtskyddsmedel genom att tillhandahålla ett friskt genetiskt säkerställt startmaterial, som är grunden för en hållbar produktion och odlings säkerhet.

Starka varumärken stärker konkurrenskraften hos svenska företag

Elitplantstationen har utvecklat två varumärken:

- E-planta är en kvalitetsstämpel för friskt växtmaterial framtaget för svenskt klimat. E-planta ägs av Elitplantstationen och är varumärkesskyddat sedan 1990. Marknadsförs av E-planta ekonomisk förening som också ansvarar för distributionen av frö till fröförökade E-plantor.
- Grönt Kulturarv har skapats för att saluföra odlingsvärt växtmaterial som samlats in via Programmet för odlad mångfald, som samordnats av SLU. Sorterna har odlats i Sverige under 1800- och 1900-talen. Alla bär på en historia och i flera fall finns det traditioner, berättelser och lokala namn knutna till dem.

Spännande nytillskott

Nya E-plantor och Grönt Kulturarvsväxter av olika träd, buskar och perenner tillkommer kontinuerligt, där EPS står för utveckling av

förökningsmetoder och förökning av första generationens plantor. Några exempel är småblommiga härdiga klematis och rabarber med låg oxal-

syra, trädgårdsblåbär och frukt- och bärsorter från Balsgård.

Planteringar i offentlig och privat miljö främjar hälsa och välbefinnande.

Verksamheten i siffror

Omsättning: drygt 10 miljoner kronor.

Antal helårsanställda: 5-6 personer.

Årlig försäljning: drygt 300 000 plantor till vidare odling och 150 000-200 000 till okulage och ympris. 100 % av materialet är sjukdomstestat. E-plantor utgör ca 80 % av plantproduktionen och 15-20 % är Grönt Kulturarv.

Av okulage och ympris är ca 85 % E-märkt och av dessa är ca 75 % även märkta med Grönt Kulturarv. En del sorter är både E- och Grönt Kulturarvsmärkta.

Plantskolebranschen omsätter 1 miljard kronor per år, varav hälften kommer från svenskproducerade växter.

Kontakt

Om du vill veta mer kontakta Elitplantstationen:

info@elitplantstationen.se

070-682 50 94 Elisabet Martinsson,

verksamhetsledare vid Elitplantstationen

